

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Ndz/5/2013
Identifikačné číslo spisu:	6011200818
Dátum vydania rozhodnutia:	06.11.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:6011200818.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov: 1. B. C., bytom JH., B., 2. Ing. M. C., bytom K., I., 3. B.M., bytom X., B., 4. T. C., bytom P., B. 5. Mgr. J. O., bytom V., B., 6. Mgr. D.M., bytom X., B., všetci právne zastúpení JUDr. Jánom Falisom, advokátom, so sídlom Lermontovova 14, Bratislava proti žalovanému: Okresný úrad Banská Bystrica, odbor výstavby a bytovej politiky, so sídlom Nám. Ľ. Štúra 1, Banská Bystrica (pôvodne Krajský stavebný úrad v Banskej Bystrici, resp. Obvodný úrad Banská Bystrica), za účasti pribratých účastníkov: 1. G. Q., P., X., 2. F.T., A., B., 3. I. Q., P., B., 4. V. Q., P., B. 5. Ing. M. R., P., B., 6. Ing. F. R., P., B. 7. P. F., P., B., 8. V. F., P., B., 9. T. X., P., B., 10. Mgr. X.T., bytom J. B., 11. P. X., P., B. 12. Ing. F. Z., P. B., 13. Ing. A. Z., A., B., 14. Ing. X. Q., B., XXXX, Z., V., 15. Mesto Banská Štiavnica, oddelenie právne a správy majetku, Radničné námestie 1, Banská Štiavnica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. KSUBB 2011-625/1108-1:OŠSS,St zo dňa 20. júna 2011, konajúc o návrhu žalobcov 1. - 6. o námietke zaujatosti predsedu senátu JUDr. Milana Segeča vo veci vedenej na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 23S/69/2011, takto

rozhodol:

Sudca JUDr. Milan Segeč, predseda senátu Krajského súdu v Banskej Bystrici, nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod spisovou značkou 23S/69/2011.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici dňa 19.08.2011 prijal na konanie návrh na začatie konania žalobcov Bohuslava Copláková a spol. proti žalovanému - Krajský stavebný úrad v Banskej Bystrici (v súlade so zákonom č. 345/2012 Z.z. o niektorých opatreniach v miestnej štátnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov boli krajské stavebné úrady zrušené a ich pôsobnosť prešla na obvodné úrady v sídlach krajov; v súlade so zákonom č. 180/2013 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov boli obvodné úrady zrušené a ich pôsobnosť prešla na okresné úrady) o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Krajského stavebného úradu v Banskej Bystrici č. KSUBB 2011-625/1108-1:OŠSS,St zo dňa 20.06.2011.

Dňa 26.09.2012 bol verejne vyhlásený rozsudok č. k. 23S/69/2011-120 v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Segeča a členov senátu JUDr. Jána Škvarku a JUDr. Drahomíry Mikulajovej. Predmetný rozsudok bol právnomu zástupcovi žalobcov doručovaný dňa 09.11.2012 (1. pokus o doručenie), opakované doručenie sa uskutočnilo dňa 12.11.2012, ktoré rovnako nebolo úspešné. Deň 12.11.2012 zároveň predstavuje aj deň uloženia zásielky. Odborná lehota trvala do 30.11.2012. Táto zásielka bola dňa 05.12.2012 vrátená súdu s tým, že zásielka nebola prevzatá v odbernej lehote. Preto sa za deň doručenia predmetného rozsudku v zmysle § 48 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.) považuje deň 10.12.2012 (tretí deň od vrátenia predmetnej zásielky súdu pripadol na sobotu, preto deň doručenia rozsudku pripadol na najbližší pracovný deň). Odo dňa 10.12.2012 začala žalobcom 1. - 6. plynúť 15-dňová odvolacia lehota na podanie odvolania. Faxové odvolanie právneho zástupcu žalobcov 1. - 6. bolo doručené súdu dňa 18.12.2012 a do troch dní bolo doplnené písomne. V doplnení dôvodov odvolania, ktoré bolo prvostupňovému súdu doručené dňa 29.05.2013 právny zástupca žalobcov vzniesol v zmysle § 15a ods. 3 O.s.p. námietku zaujatosti voči predsedovi senátu JUDr. Milanovi Segečovi, z dôvodu, že jeho syn Mgr. F. Q. bol v tom čase zamestnancom Krajského stavebného úradu v Banskej Bystrici, resp. Obvodného úradu v Banskej Bystrici, odbor výstavby a bytovej politiky. Z tohto dôvodu mohol byť JUDr. Milan Segeč pri rozhodovaní vo veci ovplyvnený aktuálnym pôsobením svojho syna u žalovaného správneho orgánu. O predmetnom príbuzenskom vzťahu sa žalobcovia mali dozvedieť dňa 20.05.2013.

Predseda senátu JUDr. Milan Segeč sa k vznesenej námietke zaujatosti vyjadril, že sa necíti byť zaujatý, nemá žiadny pomer k veci a ani k účastníkom konania. Uviedol tiež, že je pravdou, že jeho syn Mgr. F. Q. pracuje na Okresnom úrade v Banskej Bystrici (predtým na Obvodnom úrade, resp. Krajskom stavebnom úrade v Banskej Bystrici), avšak žije so svojou rodinou na opačnej strane Banskej Bystrice a o pracovných veciach so synom zásadne nediskutuje a ani sa o tento konkrétny prípad nezaujímal. Syn pracuje na odbore výstavby a bytovej politiky, teda nie na právnom oddelení a ani žiaden zo zamestnancov sa s ním k predmetnej veci nekontaktoval.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd), ktorému bola vec predložená na rozhodnutie podľa § 15a v spojení s § 16 ods. 1 O.s.p., po preskúmaní vyjadrenia predsedu senátu 23S Krajského súdu v Banskej Bystrici JUDr. Milana Segeča a obsahu súdneho a administratívneho spisu dospel k záveru, že nie sú dané zákonné dôvody na vylúčenie namietaného zákonného sudcu.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 veta prvá Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa § 14 ods. 1 O.s.p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezáujatosti.

Podľa § 15a ods. 1 O.s.p. účastníci majú právo z dôvodov podľa § 14 ods. 1 uplatniť námietku zaujatosti voči sudcovi, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť.

Podľa § 15a ods. 3 O.s.p. v námietke zaujatosti musí byť uvedený, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, a kedy sa účastník podávajúci námietku zaujatosti o dôvode vylúčenia dozvedel. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti námietky zaujatosti, súd neprihliadne; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá.

Podľa § 16 ods. 1 O.s.p. súd predloží vec nadriadenému súdu s vyjadrením sudcu na rozhodnutie o námietke zaujatosti do 15 dní od jej podania. Ak sa spis zároveň predkladá odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní, vec sa predloží až po vykonaní úkonov spojených s predložením veci odvolaciemu súdu. O tom, či je sudca vylúčený, rozhodne do desiatich dní od predloženia veci nadriadený súd v senáte; touto lehotou nie je viazaný, ak rozhoduje zároveň o odvolaní. O vylúčení sudcov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodne do desiatich dní iný senát tohto súdu.

Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 24/05 z 13. apríla 2005, obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, čo znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutia vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti pre uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ súd má právomoc o takomto práve rozhodnúť.

Základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom je v občianskom súdnom konaní garantované prostredníctvom inštitútu vylúčenia sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia pre nezaujatosť. Obsahom tohto práva je aj povinnosť súdu prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci a rozhodnúť o ňom.

Nestrannosť je potrebné skúmať jednak zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t.j. treba zistiť osobné presvedčenie zákonného sudcu a jednak z objektívneho hľadiska nestrannosti posúdením, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku.

Treba však zároveň zdôrazniť, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 14 O.s.p. predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi. Vzhľadom na to možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania zákonne pridelennej veci len výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi celkom zjavne bránia rozhodovať v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo.

Predpokladom vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania veci je taký vzťah k veci, účastníkom alebo k ich zástupcom, ktorého intenzita by aj pri maximálne vynaloženej snahe sudcu o nezaujatosť v konaní a rozhodovaní jednoznačne ovplyvňovala jeho objektívny postoj k spravodlivému riešeniu veci. Dôvody pre vylúčenie pritom nemôžu byť všeobecné, vylúčenie musí byť podložené konkrétnymi skutočnosťami.

V prejednávaní veci by mal byť dôvodom na vylúčenie predsedu senátu JUDr. Milana Segeča jeho príbuzenský vzťah so zamestnancom Okresného úradu Banská Bystrica Mgr. F. Q., ktorý pracuje na odbore výstavby a bytovej politiky. Podľa názoru žalobcov mohol byť predseda senátu pri preskúmaní napadnutého administratívneho rozhodnutia ovplyvnený pôsobením svojho syna u žalovaného správneho orgánu.

V súlade s citovaným názorom ústavného súdu nemožno automaticky a bez ďalšej súvislosti akýkoľvek príbuzenský vzťah medzi sudcom a zamestnancom orgánu verejnej správy považovať za taký, ktorý by vzbudzoval pochybnosti o nezaujatosti sudcu pre jeho pomer k veci, či účastníkom konania. Vždy je potrebné skúmať aj ďalšie okolnosti daného prípadu.

Z vyjadrenia predsedu senátu vyplýva, že sa necíti byť zaujatý a nemá žiadny pomer k veci a ani k účastníkom konania. Poukázal na to, že so synom o pracovných záležitostiach nediskutujú a ani sa o tento prípad žiadnym spôsobom nezaujímal. Poukázal na to, že jeho syn pracuje na odbore výstavby a bytovej politiky a nie na právnom oddelení, pričom ani žiadny zo zamestnancov žalovaného sa s ním ohľadom tejto veci nekontaktoval. Predseda senátu síce je v príbuzenskom vzťahu s jedným zo zamestnancov žalovaného správneho orgánu, avšak nie je v žiadnom vzťahu k účastníkom konania,

resp. k ich zástupcom. Syn predsedu senátu nie je účastníkom konania ani právnym zástupcom účastníkov, je len jedným zo zamestnancov žalovaného. Rovnako odvolacím súdom nebol zistený ani žiadny vzťah predsedu senátu k prejednávanej veci.

Účelom § 14 ods. 1 O.s.p. je prispieť k nestrannému prejednaní veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď: 1. k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne - napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť), 2. k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)], 3. k zástupcom účastníkov konania.

Pomer k veci ako okolnosť spochybňujúca nezaujatosť sudcu predpokladá situáciu, keď sudca je právne zainteresovaný na výsledku konania. O pomere k účastníkovi alebo k zástupcovi ako okolnosti vzbudzujúcej pochybnosti o nezaujatosti sudcu možno uvažovať, ak sa zakladá na príbuzenstve, či iných kladných alebo záporných vzťahoch sudcu k účastníkom alebo k ich zástupcom. Zákom predpokladané dôvody podmieňujúce zaujatosť alebo nezaujatosť sudcu na prejednanie a rozhodnutie pridelenej veci musia vyplývať z objektívnych skutočností.

Nestranný je sudca, u ktorého nie sú pochybnosti o jeho nezaujatosti so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom a súčasne sa nepodieľal na rozhodovaní vo veci v niektorom inštančnom stupni. Rozhodovaním sa rozumie účasť na hlasovaní alebo inom spôsobe účasti na prijímaní rozhodnutia vo veci samej (samosudca), ako aj na rozhodnutiach, ktoré pripravujú skutkový a právny základ na rozhodnutie vo veci samej. Základom na záver o nevyhnutnosti vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania veci je pochybnosť o jeho nezaujatosti.

Predpokladom skutočného uplatnenia zásady rovnosti účastníkov v konaní a zaistenia záruk správneho a spravodlivého rozhodnutia je, aby v konaní konal a rozhodoval sudca nezaujatý, ktorý nie je v žiadnom osobnom vzťahu k účastníkom a k ich zástupcom, a ktorý nie je žiadnym spôsobom zainteresovaný na výsledku konania. V súlade s tým zákon vo vyššie citovanom ustanovení § 14 ods. 1 O.s.p. konštruje ako dôvody vylúčenia sudcu, sudcov pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom. Zákon zakladá vylúčenie sudcu na existencii určitého dôvodu vymedzeného takými konkrétnymi označenými a zistenými skutočnosťami, vo svetle ktorých sa javí sudcova nezaujatosť pochybnou. Vylučuje sa tým subjektívny pohľad na vylúčenie sudcu; na to, aby bol sudca vylúčený, nemôžu postačovať pocity účastníka o tom, že možno mať pochybnosti o nezaujatosti sudcu, ale musí byť zistený dôvod, z ktorého vyplýva, že možno pochybovať o sudcovej nezaujatosti. Povinnosť preukázať okolnosti odôvodňujúce zaujatosť konajúceho sudcu na prejednaní a rozhodnutí mu pridelenej veci spočíva na tom, kto vzniesol námietku zaujatosti.

Nestrannosť treba skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t.j. v danom prípade treba zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad, a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t.j. v danom prípade treba zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkolvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku (Piersach v. Belgicko - rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 1. októbra 1982).

Existencia nestrannosti musí teda byť určená podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania sudcu v danej veci, a tiež podľa objektívneho hľadiska, t.j. zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (pozri rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. III. ÚS 16/00).

Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Nestrannosť sudcu je zvyčajne definovaná ako „absencia predsudku alebo zaujatosti v konkrétnej veci.“

Za objektívne pritom nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

I keď zákon v § 14 ods. 1 O.s.p. spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti [viď tiež zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva najmä vo veci *Delcourt v. Belgicko*, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („justice must not only be done, it must also be seen to be done“)], nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 14 ods. 1 O.s.p. predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelennej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo. Z vyššie uvedeného vychádza aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá rozoznáva subjektívne hľadisko nestrannosti sudcu, zahrňujúce osobné presvedčenie a správanie sudcu vo veci a hľadisko objektívne, založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností o zaujatosti sudcu (napr. *Saraiva de Carvalho proti Portugalsku*, 1994, *Gautrin a ďalší proti Francúzsku*, 1998). Preto k vylúčeniu sudcov z prejednávania a rozhodovania veci môže dôjsť len vtedy, keď ich vzťah k veci, k účastníkom alebo ich k zástupcom dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranne rozhodovať (II ÚS 105/01, *Sbírka nálezů a usnesení ÚS ČR*, sv. 23, nález č. 98, str. 11).

Pokiaľ právny zástupca žalobcov poukazuje na príbuzenský vzťah medzi zamestnancom Okresného úradu Banská Bystrica a predsedom senátu, ktorý preskúmaval administratívne rozhodnutie Krajského stavebného úradu v Banskej Bystrici (predchodcu Okresného úradu Banská Bystrica), treba uviesť, že z konania predsedu senátu, senát najvyššieho súdu nezistil pochybnosti, z ktorých by vyplývalo, že sudca by bol zainteresovaný na výsledku daného súdneho konania. V súdnom preskúmaní konaní boli dodržané všetky procesné práva účastníkov konania, bola im poskytnutá možnosť vyjadriť sa k predloženým podaniam ostatných účastníkov konania, ako aj možnosť nahliadnuť do súdneho spisu, boli riadne predvolaní na pojednávanie, ako aj napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa im bol doručovaný v súlade s ustanoveniami právnych predpisov. Je pravdou, že syn JUDr. Milana Segeča pracuje na Okresnom úrade Banská Bystrica, odbor výstavby a bytovej politiky, konkrétne na oddelení bytovej politiky, avšak z obsahu administratívneho spisu senát najvyššieho súdu nezistil, že by sa podieľal na rozhodovaní predmetnej veci. Druhostupňové administratívne rozhodnutie je podpísané vtedajšou prednostkou Krajského stavebného úradu v Banskej Bystrici Ing. arch. F. V. Senát najvyššieho súdu ďalej z obsahu administratívneho spisu zistil, že na vybavovaní predmetnej veci sa podieľala Ing. Q. (list č. KSUBB 2011-625/1108-2:OŠSSS, St zo dňa 20.07.2011, ktorá je v súčasnosti podľa informácií zverejnených na internetovej stránke Ministerstva vnútra Slovenskej republiky zamestnankyňou Okresného úradu Banská Bystrica, odbor výstavby a bytovej politiky, oddelenie štátnej stavebnej správy.

Keďže z obsahu administratívneho spisu nevyplývalo, že by sa syn JUDr. Milana Segeča podieľal na rozhodovaní tejto konkrétnej veci a ani z vyjadrení a postupu sudcu v danej veci nevznikla pochybnosť o jeho nezaujatosti v danej veci, Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 16 ods. 1 O.s.p. o námietke zaujatosti rozhodol spôsobom uvedeným vo výrokovej časti tohto uznesenia.

V senáte rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení

niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.